

Turvetuotantoalueiden jatkokäyttömahdollisuudet

Turke –hankkeen käynnistysseminaari
Kaustinen 9.11.2023

Yrjö Ojaniemi
Toiminnanjohtaja
MTK-Etelä-Pohjanmaa

Turvetuotantoalueiden jatkokäyttömahdollisuudet

Turvetuotantoalueiden jatkokäytön sääntely

- **Käyttömahdollisuudet maataloudessa (peltona)**
- Käyttömahdollisuudet metsätaloudessa
- Muut tuotannolliset käyttömahdollisuudet
 - Esim. aurinkopaneelit, hiilensidontamarkkinat jne ...
- Ennallistaminen tai suojele ...

MTK:n vaatimus: Maankäyttöä muutettaessa / ohjattaessa omaisuuden suojaa on kunnioitettava

- Käytöstä poistetut turpeennostoalueet ovat yksi ”erityiskohde” –mutta turvemaiden tulevaisuuden käyttömahdollisuudet ovat tällä hetkellä laajemminkin ”kuuma” keskustelun aihe.
- Tehtäessä politiikkaratkaisuja, omaisuuden suojaa on kunnioitettava
- Mikäli nykyinen maankäyttö estetään tai tulee kannattamattomaksi, tavoite on, että ratkaisut mahdollistaisivat jatkossa maanomistajalle/yrittäjälle taloudellisesti kannattavan, työtä ja toimeentuloa tarjoavan maankäyttömuodon
- Jos suojellaan, maanomistajan näkökulmasta suojelun tulisi perustua vapaaehtoisuuteen ja taloudellisiin kannusteisiin.

MTK:n vaatimus:

Mikäli suojellaan

- Vapaaehtoisilla suojeluohjelmilla on oltava riittävät budjettivarat
- Vapaaehtoisuudessa yhdistyy taloudellinen ja arvopohjainen kannuste
- Hyviä esimerkkejä nykyiset Metso ja Helmi –ohjelmat
- Vapaaehtoinen ohjelma = voidaan valikoida parhaat kohteet
 - > Siten vapaaehtoisilla ohjelmilla hyvä vaikuttavuus
 - > Kriteereinä ympäristö, ilmasto, luontoarvot, monimuotoisuus ym.
- Turvemaiden käytön haasteisiin tulee hakea ratkaisuja kaikkien toimijoiden kanssa yhteistyössä kunnioittaen maanomistajien oikeuksia ja omaisuuden suojaa

Käytöstä poistettujen turvetuotantoalueiden käyttömahdollisuudet peltona

CAP27 rajoittaa merkittävästi turvemaiden käyttöä

- Tukioikeudet poistuivat, uusi pelto saa nyt perustuen
 - C-tukialue 118 €/ha (Ruokavirasto, tuen enimmäismäärä 2023)
- Uudella pellolla ei ole korvauskelpoisuutta
 - Korvauskelpoisuus; edellytyksenä ympäristökorvaukselle ja luonnonhaittakorvaukselle
- Turvepeltojen käyttöä koskevat monet rajoitukset

Turvepeltojen CAP-perustukea koskeva ehdollisuuden vaatimus (GAEC2)

GAEC 2, turvemaiden suojelu

Vuoden 2022 jälkeen käyttöön otettu turvemaata on pidettävä aina nurmella + kyntökielto vuodesta 2023 alkaen

Lisäksi 2025 lähtien (kaikki turvemaat):

- Turvemailla olevien pysyvien nurmien kyntö sallittu joka 5. vuosi
- Maa-aineksen otto kielletty
- Kasvuston poltto kielletty
- Uusien avo-ojien kaivaminen kielletty

Ruokavirasto, Ehdollisuuden opas, kohta 2.2

Ehdollisuuden opas 2023

Tulosta

Julkaisupäivä: 2. helmikuuta 2023

- 1. Mitä on ehdollisuus?
- 2. Ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- 3. Vesien suojelu
- 4. Maaperän suojelu ja laatu
- 5. Luonnon monimuotoisuuden ja maiseman suojelu ja laatu
- 6. Käytä kasvinsuojeluaineita oikein
- 7. Huolehdi rehujen turvallisuudesta
- 8. Tuota turvallisia elintarvikkeita
- 9. Kielletyt aineet, sallitut eläinlääkkeet ja lääkityskirjanpito
- 10. Eläinten hyvinvointiin liittyvät lakisääteiset hoitovaatimukset
- 11. Sosiaalinen ehdollisuus
- 12. Ehdollisuuden valvonta
- 13. Mihin säädöksiin ehdollisuus perustuu
- Liitteet

Oppaaseen julkaisun jälkeen tehdyt muutokset

1. Mitä on ehdollisuus?

Sisällysluettelo

Näytä kaikki tasot »

1. Mitä on ehdollisuus?

2. Ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

2.1 Pysyvän nurmen säilyttäminen

2.2 Turvemaiden suojelu ja maatalousmaaksi muusta käytöstä otettu ala

Muusta käytöstä maatalousmaaksi otettu ala vuodesta 2023 alkaen

Vaatimus pysyvästä nurmikasvustosta

Vaatimukset turvemaille vuodesta 2025 alkaen

2.3 Sängin polttokielto

Ruokavirasto, Ehdollisuuden opas, kohta 2.2

2.2 Turvemaiden suojelu ja maatalousmaaksi muusta käytöstä otettu ala

Turvemaiden suojelun tavoitteena on runsashiilisen maaperän suojelu. Turvemaat ovat hiilinielu ja ne vaikuttavat myös vesien suojeluun. Muusta käytöstä maatalousmaaksi otetun alan vaatimukset edistävät pysyvän nurmen määrän lisääntymistä.

Turvemaalla tarkoitetaan maata, jonka muokkauskerroksen orgaanisen aineksen pitoisuus on vähintään 40 prosenttia.

Vuodesta 2023 alkaen raivaamalla tai muutoin maatalousmaaksi otettuja turve- ja muita aloja koskee vaatimus nurmikasvustosta. Vuodesta 2025 alkaen turvemaiden suojeluvaatimus laajenee. Vaatimus koskee kaikkia viljelijöitä, myös luonnonmukaista tuotantoa harjoittavia viljelijöitä.

Ruokavirasto, Ehdollisuuden opas, kohta 2.2 jatkoa

Muusta käytöstä maatalousmaaksi otettu ala vuodesta 2023 alkaen

Muusta käytöstä maatalousmaaksi otetulla alalla tarkoitetaan raivioita sekä aiemmin turvetuotannossa olleita aloja. Sinun on säilytettävä kaikki vuoden 2022 jälkeen muusta käytöstä maatalousmaaksi ottamasi ala pysyvästi nurmikasvustolla.

Vaatimus pysyvästä nurmikasvustosta ei koske sellaisia maatalousmaan aloja, jotka ovat viljelykelpoisia viimeistään 31.12.2022. Alan pitää olla sellaisessa kunnossa, että sitä voidaan viljellä tavanomaisen sadon tuottamiseksi.

Ruokavirasto, Ehdollisuuden opas, kohta 2.2 jatkoa

Vaatimukset turvemaille vuodesta 2025 alkaen

Jos uudistat nurmelta nurmelle lohkon, joka on pysyvää nurmea ja turvemaata, voit kyntää sen vain kerran neljässä vuodessa. Vaatimus koskee aloja, jotka ovat olleet maatalousmaata jo ennen vuotta 2023. Voit jatkossakin kylvää tällaiselle pysyväksi nurmeksi muuttuneelle turvemaalle myös muita kuin nurmikasveja. Tällöin pysyvän nurmen merkintä alalta poistuu.

Et saa tehdä seuraavia toimenpiteitä:

- ottaa maa-ainesta maatalousmaalta, joka on turvemaata
- polttaa turvemaalla olevaa kasvustoa
- kaivaa uusia avo-ojia turvemaalle (Avo-ojien kaivuu on kuitenkin sallittua silloin, jos kaivuu liittyy rakennettavan kosteikon perustamiseen tai useita maanomistajia koskevaan peruskuivatus- tai tilusjärjestelyhankkeeseen).

Metsätalous jatkokäyttömuotona

NYKYINEN METSITYSTUKI PÄÄTTYY 31.12.2023.

- Koskee myös käytöstä poistettuja turpeennostoalueita
- Hallituksen esitys HE48/2023: esitetään siirtymäkautta:
- Säädetään tukijärjestelmän päättymisestä; aiemmin myönnettyihin tukiin liittyvät maksatukset jatkuvat – samoin tuensaajia koskevat velvoitteet
- Voimassaoloa jatkettaisiin vuosille 2024-2038
- Metsitystukea voisi kuitenkin hakea vain vuoden 2023 loppuun saakka ja tukea voitaisiin myöntää vain kesäkuun 2024 loppuun saakka

Metsätalous jatkokäyttömuotona

<https://yle.fi/a/74-20054505>

Ilmasto

Vanha turvesuo muuttui päästölähteestä hiilinieluksi vain vuoden kuluttua metsityksestä

Eteläpohjalaisen suon hiilidioksidipäästöt lähtivät selvään laskuun jo toisena vuonna metsityksen ja kasvillisuuden kasvun takia. Vastaavanlaista tutkimusta ei ole tehty muualla.

Laajemmin: ojitetut turvemaat ja niiden käyttö ?

- Hyväkasvuiset metsät
 - pidetään hyvässä kasvukunnossa, mm. ojitus toimivana, mutta ojien kunnostustöitä vain **tarpeen mukaan**
 - Kunnostusojituksissa tehdään järkevät **ympäristötoimet** (laskeutusaltaat jne)
- Huonokasvuiset metsät
 - Jos puu ei kasva eikä käyttö metsätaloudessa järkevää / kannattavaa
-> mietittävä muuta käyttöä – omaisuudensuoja huomioiden
uusiutuva energia, biopohjaiset raaka-aineet, hiilensidontapalvelut
 - Vapaaehtoiset suojeluohjelmat (luontoarvot, monimuotoisuus jne)
 - Ennallistamien mieluummin ”itsestään”, siirtymävaiheessa myös mahdollisuus turveyrittäjille, mutta silloinkin arvioitava hintalappu ja ympäristövaikutukset (lyhyt/pitkä tähtäin)

Jälkikäyttömahdollisuudet: Todellisuus versus teoria ?

- Suon ominaisuudet, sijainti, vesitalous, monimuotoisuus
- Vaikutukset ”naapureihin” (erityisesti ennallistaminen ja kosteikot)
- Maanomistusolot, vuokrasopimukset
- Jälkikäytön toteuttamisen kustannukset
- Kannattavuus / markkinat uusille toiminnoille

Tavoitellut ilmasto-ympäristöhyödyt ...

- Mikä aikaperspektiivi, CO₂ tai CH₄ –päästöt
- Normiluvut (esim. peltoviljely) versus todellisuus

=> Tarvitaan lisää tutkimustietoa

Erityiskysymys: entiset turpeennostoalueet

- Fakta: ei tullut sopeutumisaikaa vaan kertaromahdus
- Fakta: JTF ja kansalliset toimet – korvaavat huonosti menetyksiä
- Fakta: Energiaturpeen romahduksesta satojen miljoonien menetykset
 - Turveyrittäjille - miten korvataan yrittäjien toimeentulo ja investointeihin upottamat rahat
 - Turpeen käyttäjille (mm. kunnat, energialaitokset) – viime kädessä kuluttaja maksaa ?
 - Aluetaloudelle: yksistään EP:llä ollut noin turpeennostossa 24.000 ha (soita 440.000 ha)
- Kasvuturve (kasvihuoneet, puun taimet), ympäristöturve, kuiviketurve ??
- Kun turpeen nosto loppuu, mikä on alueiden jatkokäyttö ?
- Miten hoidetaan ja kuka maksaa (ettei tule ympäristöhaittoja) ?
- Mahdollisuudet hyödyntää alueet uusiin elinkeinoihin
- Uusiutuva energia tai muu biomassa, aurinkopaneelit, tuulimyllyt jne
- Ennallistaminen ?

Julkinen keskustelu on ollut kohtuutonta: Suomi on edelleen ”soiden suurvalta”

- Suomessa soita n. 10 miljoonaa hehtaaria
- **Näkökulma** : Jos ”yli puolet on ojitettu” -> Lähes puolet on ojittamatta
- Siten luonnontilaisia soita on edelleen paljon – mikä niitä uhkaa ?
- Soiden suojeleohjelmat kattavat yli 1,3 miljoonaa hehtaaria
- Turvetuotannon alueita oli enimmillään noin 65.000 hehtaaria, määrä on pudonnut nopeasti; v. 2021 enää 30.000 ha ja jatkossa ???

Maanomistajat kokevat, että heitä syytetään nyt kaikesta:

”tuhottu suot, metsät, pellot, vesistöt, ilmasto, monimuotoisuus” jne ...

